

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ ΚΑΙ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ;

Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της ΕΕ που αφορά τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού για την περίοδο 2021-2027. Η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η νεολαία και ο αθλητισμός είναι βασικοί τομείς που στηρίζουν τους πολίτες στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Η εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και η άτυπη και μη τυπική μάθηση, στην ουσία εφοδιάζουν τους νέους και τους συμμετέχοντες κάθε ηλικίας με τα προσόντα και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ουσιαστική συμμετοχή τους στη δημοκρατική κοινωνία, τη διαπολιτισμική κατανόηση και την επιτυχή μετάβαση στην αγορά εργασίας. Με βάση την επιτυχία του προγράμματος κατά την περίοδο 2014-2020, το Erasmus+ ενισχύει τις προσπάθειές του ώστε να αυξήσει τον αριθμό των ευκαιριών που προσφέρονται σε ακόμα περισσότερους συμμετέχοντες και σε ευρύτερο φάσμα οργανισμών, εστιάζοντας στον ποιοτικό αντίκτυπο του προγράμματος και συμβάλλοντας σε κοινωνίες πιο συνεκτικές, με μεγαλύτερο οικολογικό προσανατολισμό και καλύτερα ψηφιακά προετοιμασμένες.

Οι Ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να διαθέτουν σε μεγαλύτερο βαθμό τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που είναι αναγκαίες σε μια ταχέως εξελισσόμενη κοινωνία που γίνεται ολοένα και πιο κινητική, πολυπολιτισμική και ψηφιακή. Η παραμονή σε μια άλλη χώρα για σπουδές, μάθηση και εργασία θα πρέπει να γίνει κάτι το συνηθισμένο και όλοι θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να μάθουν δύο άλλες γλώσσες πέραν της μητρικής. Το πρόγραμμα αποτελεί βασική συνιστώσα για τη στήριξη των στόχων του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027, της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία και του προγράμματος εργασιών της ΕΕ για τον αθλητισμό (2024-27). Το πρόγραμμα υποστηρίζει επίσης σθεναρά την πρωτοβουλία «Ένωση Δεξιοτήτων» και τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας.

Το πρόγραμμα συμβάλλει ουσιαστικά στην πρωτοβουλία «Ένωση Δεξιοτήτων», υποστηρίζοντας τους ανθρώπους στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων, αυξάνοντας την ελκυστικότητα των εκπαιδευτικών επαγγελματιών, τονώνοντας την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, στηρίζοντας τις γνώσεις αιχμής και την ακαδημαϊκή αριστεία, διευκολύνοντας την αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων, καθιστώντας δυνατή την ένταξη στην αγορά εργασίας και γεφυρώνοντας το χάσμα γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων της Ευρώπης. Οι επιχειρήσεις της ΕΕ πρέπει να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές μέσω του ταλέντου και της καινοτομίας. Αυτή η επένδυση σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες θα ωφελήσει άτομα, ιδρύματα, επιχειρήσεις, οργανισμούς και την κοινωνία στο σύνολό της, συμβάλλοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη και διασφαλίζοντας ισότητα, ευημερία και κοινωνική ένταξη στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Επιπλέον, σύμφωνα με τους στόχους του νέου ευρωπαϊκού θεματολογίου καινοτομίας σχετικά με τη στήριξη της ανάπτυξης ταλέντων για την ενίσχυση της ικανότητας καινοτομίας της Ευρώπης, η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων σε τομείς με μακρόπνοες προοπτικές, όπως η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, η καθαρή ενέργεια, η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική και η ανάλυση μεγάλων δεδομένων, έχουν ουσιαστική σημασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συνοχή της Ευρώπης στο μέλλον.

Το πρόγραμμα, για να αυξήσει τα ποιοτικά αποτελέσματα των δράσεών του και να εξασφαλίσει ίσες ευκαιρίες, θα προσεγγίσει περισσότερο και με καλύτερο τρόπο ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών και από διαφορετικό πολιτιστικό, κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο, με στόχο να μη μείνει κανείς πίσω. Κύριο μέλημα του προγράμματος είναι να προσεγγίσει άτομα που έχουν λιγότερες ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με αναπηρία και μεταναστών, καθώς και πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές ή αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρόγραμμα θα ενθαρρύνει επίσης τους συμμετέχοντές του, και ιδίως τους νέους, να εμπλακούν και να δραστηριοποιηθούν στην κοινωνία των πολιτών, ευαισθητοποιώντας τους σχετικά με τις κοινές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2026 το πρόγραμμα θα συνεχίσει επίσης την προσπάθεια ώστε να ελαχιστοποιήσει τις κοινωνικοοικονομικές και εκπαιδευτικές συνέπειες του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων στηρίζοντας σχέδια που προωθούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και διευκολύνουν την ένταξη των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου στα νέα περιβάλλοντα μάθησής τους, καθώς και δραστηριότητες για τη στήριξη των οργανισμών, των εκπαιδευομένων και του προσωπικού στην Ουκρανία.

Άλλη μια πρόκληση αφορά τις πανευρωπαϊκές τάσεις για περιορισμένη συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο και το χαμηλό επίπεδο γνώσεων και ευαισθητοποίησης σχετικά με τα ευρωπαϊκά θέματα, καθώς και τον αντίκτυπό τους στη ζωή όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Πολλοί διστάζουν ή δυσκολεύονται να συμμετέχουν ενεργά στη ζωή της κοινότητάς τους ή στην πολιτική και κοινωνική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και της συμμετοχής των νέων στις δημοκρατικές διαδικασίες έχει κεφαλαιώδη σημασία για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως κατέδειξε η πανδημία COVID-19, η πρόσβαση στην εκπαίδευση αποδεικνύεται απαραίτητη για τη διασφάλιση ταχείας ανάκαμψης από κρίσεις. Αυτό μπορεί επίσης να επιτευχθεί μέσω δραστηριοτήτων μη τυπικής μάθησης που αποσκοπούν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των νέων και των ενήλικων εκπαιδευομένων, καθώς και της ενεργού συμμετοχής τους στα κοινά. Σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ετοιμότητας, το πρόγραμμα συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην ανάπτυξη κοινωνικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων. Στηρίζει επίσης δραστηριότητες που εστιάζουν στην κριτική σκέψη, στον ψηφιακό γραμματισμό και τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, συμβάλλοντας έτσι στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων.

Σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να γίνει βιώσιμη η οικονομία της, τα σχέδια του Erasmus+ θα πρέπει να εκπονούνται με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και θα πρέπει να ενσωματώνουν πρακτικές οικολογικού προσανατολισμού σε κάθε τους πτυχή. Οι οργανισμοί και οι συμμετέχοντες θα πρέπει να ακολουθούν μια φιλική προς το περιβάλλον προσέγγιση κατά την εκπόνηση των σχεδίων τους, γεγονός που θα τους ενθαρρύνει να συζητούν και να ενημερώνονται για περιβαλλοντικά ζητήματα, θα τους κάνει να σκεφτούν τι μπορεί να γίνει στο επίπεδό τους ώστε τα σχέδια να γίνουν πιο βιώσιμα, και θα τους βοηθήσει να βρουν πιο οικολογικούς τρόπους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους.

Η στήριξη και η διευκόλυνση της διακρατικής και διεθνούς συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού, είναι ουσιώδους σημασίας για την ενδυνάμωση των ατόμων μέσω της απόκτησης περισσότερων βασικών ικανοτήτων, τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και την αναγνώριση των ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω της τυπικής, της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης. Το πρόγραμμα Erasmus+ διευκολύνει την κυκλοφορία ιδεών και τη μετάδοση βέλτιστων πρακτικών και εμπειρογνώσις, καθώς και την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων. Με τον τρόπο αυτόν συμβάλλει στην επίτευξη εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας με παράλληλη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Πρόκειται για ένα από τα πλέον προβλεβόμενα και επιτυχημένα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξιοποιεί τα επιτεύγματα 35 και πλέον ετών ευρωπαϊκών προγραμμάτων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού, που καλύπτουν τόσο την ενδοευρωπαϊκή όσο και τη διεθνή διάσταση των συμπράξεων.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS+;

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Ο γενικός στόχος του προγράμματος είναι, μέσω της διά βίου μάθησης, να υποστηρίξει την εκπαιδευτική, επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των ατόμων που συμμετέχουν στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό στην Ευρώπη και πέραν αυτής, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και τη διαμόρφωση κοινωνικής συνοχής, την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. Συνεπώς, το πρόγραμμα είναι ένα βασικό εργαλείο με το οποίο διαμορφώνεται ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης και στηρίζεται η υλοποίηση της

ευρωπαϊκής στρατηγικής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, με τα υποκείμενα τομεακά θεματολόγια του. Επιπλέον, το πρόγραμμα συμβάλει σημαντικά στο να προαχθεί η συνεργασία στον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεολαία για την περίοδο 2019-2027, καθώς και στο να αναπτυχθεί η ευρωπαϊκή διάσταση στον αθλητισμό.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- προάγει τη μαθησιακή κινητικότητα ατόμων και ομάδων, καθώς και τη συνεργασία, την ποιότητα, την ένταξη και την ισότητα, την αριστεία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης·
- προάγει την κινητικότητα στον τομέα της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και την ενεργό συμμετοχή των νέων, καθώς και τη συνεργασία, την ποιότητα, την ένταξη, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα της νεολαίας·
- προάγει τη μαθησιακή κινητικότητα του προσωπικού στον χώρο του αθλητισμού, καθώς και τη συνεργασία, την ποιότητα, την ένταξη, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία σε επίπεδο οργανώσεων και πολιτικών στον τομέα του αθλητισμού.

ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της πρόσβασης, της ένταξης, της πολυμορφίας και της δικαιοσύνης σε όλες τις δράσεις του. Οι οργανισμοί και οι συμμετέχοντες με λιγότερες ευκαιρίες βρίσκονται στο επίκεντρο αυτών των στόχων. Το πρόγραμμά τους λαμβάνει υπόψη και θέτει στη διάθεσή τους μηχανισμούς και πόρους. Κατά την εκπόνηση των σχεδίων και των δραστηριοτήτων τους, οι οργανισμοί θα πρέπει να ακολουθούν μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς, ώστε αυτά τα σχέδια και οι δραστηριότητες να είναι προσβάσιμα σε ευρύ φάσμα συμμετεχόντων.

Οι Εθνικοί Οργανισμοί είναι επίσης κρίσιμης σημασίας για τη στήριξη των σχεδίων ώστε αυτά να είναι όσο το δυνατόν πιο ανοικτά στην πολυμορφία χωρίς αποκλεισμούς. Με βάση τις γενικές αρχές και τους μηχανισμούς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι Εθνικοί Οργανισμοί θα καταρτίσουν σχέδια ένταξης και πολυμορφίας για να αντιμετωπίσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τις ανάγκες των συμμετεχόντων με λιγότερες ευκαιρίες και για να στηρίξουν τους οργανισμούς που εργάζονται με αυτές τις ομάδες-στόχους στο εθνικό τους πλαίσιο. Ταυτόχρονα, τα κέντρα πόρων SALTO που στηρίζουν την εφαρμογή του προγράμματος είναι επίσης βασικοί παράγοντες προώθησης και υλοποίησης των μέτρων ένταξης και πολυμορφίας, ιδίως όσον αφορά τη συγκέντρωση γνώσης και τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων για το προσωπικό των Εθνικών Οργανισμών και τους δικαιούχους του προγράμματος. Ομοίως, ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) διαδραματίζει εξίσου σημαντικό ρόλο για τα σκέλη του προγράμματος που τελούν υπό άμεση διαχείριση. Στις τρίτες χώρες που δεν είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα, οι αντιπροσωπεΐες της ΕΕ και, εφόσον υπάρχουν, τα Εθνικά Γραφεία Erasmus+ και τα Σημεία Επαφής Erasmus+ έχουν βασικό ρόλο ώστε το πρόγραμμα να προσεγγίσει περισσότερο τις σχετικές ομάδες-στόχους.

Προκειμένου να εφαρμοστούν αυτές οι αρχές, έχει αναπτυχθεί ένα **πλαίσιο μέτρων ένταξης²**, καθώς και μια **στρατηγική για την ένταξη και την πολυμορφία³**, που καλύπτουν όλους τους τομείς του προγράμματος, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση για ευρύτερο φάσμα οργανισμών και να βελτιωθεί η προσέγγιση περισσότερων συμμετεχόντων με λιγότερες ευκαιρίες. Επιπλέον, ορίζουν τον χώρο και τους μηχανισμούς για σχέδια τα οποία αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των ζητημάτων ένταξης και πολυμορφίας. Στόχος της στρατηγικής είναι επίσης να ξεπεραστούν οι φραγμοί που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι διάφορες ομάδες-στόχοι κατά την πρόσβασή τους σε ανάλογες ευκαιρίες εντός και εκτός Ευρώπης.

Η λίστα αυτών των δυνητικών φραγμών, οι οποίοι απαριθμούνται παρακάτω, δεν είναι εξαντλητική και σκοπός της είναι να παρέχει ένα σημείο αναφοράς για τη λήψη μέτρων με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας και την προσέγγιση ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Αυτοί οι φραγμοί μπορούν να δυσχεράνουν τη συμμετοχή τους, τόσο ως ανεξάρτητοι παράγοντες όσο και σε συνδυασμό μεταξύ τους:

- **Αναπηρίες:** Περιλαμβάνουν σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές ανεπάρκειες που μπορεί να δυσχεραίνουν, σε αλληλεπίδραση με διάφορους φραγμούς, την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή ενός ατόμου στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τους άλλους⁴.
- **Προβλήματα υγείας:** Οι φραγμοί μπορεί να οφείλονται σε προβλήματα υγείας που περιλαμβάνουν σοβαρές ασθένειες, χρόνιες νόσους ή άλλα προβλήματα σωματικής ή ψυχικής υγείας που εμποδίζουν τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.
- **Φραγμοί που σχετίζονται με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης:** Τα άτομα που δυσκολεύονται να αποδώσουν στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για διάφορους λόγους, τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, τα άτομα που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) και οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης μπορεί επίσης να αντιμετωπίζουν φραγμούς. Παρότι υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που μπορεί να διαδραματίζουν κάποιον ρόλο, αυτές οι εκπαιδευτικές δυσκολίες, αν και συνδέονται πιθανώς και με προσωπικές περιστάσεις, προκύπτουν κυρίως λόγω εκπαιδευτικών συστημάτων που δημιουργούν δομικούς περιορισμούς και/ή δεν λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των ατόμων. Τα άτομα μπορεί επίσης να αντιμετωπίζουν φραγμούς στη συμμετοχή τους όταν η δομή των προγραμμάτων σπουδών δυσχεραίνει την κινητικότητα στο εξωτερικό για σκοπούς μάθησης ή κατάρτισης στο πλαίσιο των σπουδών τους.
- **Πολιτισμικές διαφορές:** Παρότι οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί να θεωρούνται φραγμοί από άτομα οποιουδήποτε υποβάθρου, μπορούν να επηρεάσουν ιδιαίτερα άτομα με λιγότερες ευκαιρίες. Αυτές οι διαφορές μπορεί να δημιουργούν σημαντικούς φραγμούς στη μάθηση εν γένει, και μάλιστα ακόμη περισσότερο για τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή προσφύγων —μεταξύ άλλων και για τους νεοαφιχθέντες

μετανάστες—, τα άτομα που ανήκουν σε εθνικές ή εθνοτικές μειονότητες, τους χρήστες της νοηματικής γλώσσας ή τα άτομα με δυσκολίες γλωσσικής προσαρμογής και πολιτιστικής ένταξης. Η έκθεση σε ξένες γλώσσες και σε πολιτισμικές διαφορές κατά τη συμμετοχή σε οποιουδήποτε είδους δραστηριότητες του προγράμματος μπορεί να αποθαρρύνει ορισμένα άτομα και να περιορίσει κάπως τα οφέλη που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους. Επίσης, αυτές οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί ακόμη και να εμποδίζουν τους πιθανούς συμμετέχοντες από την υποβολή αίτησης για στήριξη μέσω του προγράμματος, γεγονός που αποτελεί συνολικά φραγμό εισόδου.

- **Κοινωνικοί φραγμοί:** Οι δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής, όπως οι περιορισμένες κοινωνικές ικανότητες, η αντικοινωνική συμπεριφορά ή η επικίνδυνη συμπεριφορά, οι (πρώην) εγκληματίες, οι (πρώην) ναρκομανείς ή αλκοολικοί ή η κοινωνική περιθωριοποίηση μπορεί να αποτελούν φραγμό. Άλλοι κοινωνικοί φραγμοί μπορεί να οφείλονται στο οικογενειακό περιβάλλον, για παράδειγμα σε περίπτωση που κάποιο άτομο είναι το πρώτο στην οικογένεια που έχει πρόσβαση σε ανώτατη/τριτοβάθμια εκπαίδευση ή είναι γονέας (ιδίως μόνος γονέας ή γονέας μικρών παιδιών χωρίς ευρύτερα δίκτυα άτυπης παιδικής φροντίδας), φροντιστής, εξασφαλίζει τα προς το ζην της οικογένειας ή είναι ορφανό, ή έχει ζήσει ή ζει σε ίδρυμα.
- **Οικονομικοί φραγμοί:** Τα οικονομικά μειονεκτήματα, όπως για παράδειγμα το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, το χαμηλό εισόδημα, η ανάγκη εργασίας των εκπαιδευομένων για τη συντήρησή τους, η εξάρτηση από το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, η μακροχρόνια ανεργία, η επισφαλής κατάσταση ή η φτώχεια, η έλλειψη στέγης, τα χρέη ή τα οικονομικά προβλήματα, μπορεί να αποτελούν φραγμό. Άλλες δυσκολίες μπορεί να οφείλονται στην περιορισμένη δυνατότητα μεταφοράς των υπηρεσιών (ιδιαίτερα της στήριξης σε άτομα με λιγότερες ευκαιρίες) που θα πρέπει να «μετακινούνται» μαζί με τους συμμετέχοντες όταν αυτοί συμμετέχουν σε δραστηριότητες μακριά από τον τόπο διαμονής τους ή, ακόμη περισσότερο, στο εξωτερικό.
- **Φραγμοί που οφείλονται σε διακρίσεις:** Οι φραγμοί μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα διακρίσεων λόγω φύλου, ηλικίας, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, γενετήσιου προσανατολισμού, αναπηρίας ή διασταυρούμενων παραγόντων (συνδυασμός δύο ή περισσότερων από τις προαναφερθείσες μορφές διακρίσεων).
- **Γεωγραφικοί φραγμοί:** Η διαμονή, για παράδειγμα, σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές, σε μικρά νησιά ή σε απόκεντρες/εξόχως απόκεντρες περιοχές⁵, σε αστικά προάστια, σε περιοχές όπου παρέχονται λιγότερες υπηρεσίες (περιορισμένη δημόσια συγκοινωνία, ανεπαρκείς εγκαταστάσεις) ή σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές τρίτων χωρών μπορεί να αποτελεί φραγμό.

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Για την επιτυχή υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων όπως η τεχνητή νοημοσύνη ή η παραπληροφόρηση, η Ευρώπη χρειάζεται συστήματα για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία που να είναι κατάλληλα για την ψηφιακή εποχή. Σύμφωνα με τις στρατηγικές

προτεραιότητες του **σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027)**⁶ και τις δύο συστάσεις του Συμβουλίου⁷ που εγκρίθηκαν τον Νοέμβριο του 2023 σχετικά με α) τους βασικούς παράγοντες που διευκολύνουν την επιτυχή ψηφιακή εκπαίδευση και κατάρτιση και β) τη βελτίωση της παροχής ψηφιακών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, το πρόγραμμα Erasmus+ διαδραματίζει κίριο ρόλο στη στήριξη των πολιτών όλων των ηλικιών ώστε να αποκτήσουν τις ψηφιακές δεξιότητες και ικανότητες που χρειάζονται για να ζουν, να μαθαίνουν, να εργάζονται, να ασκούν τα δικαιώματά τους, να ενημερώνονται, να έχουν πρόσβαση σε επιγραμματικές υπηρεσίες, να επικοινωνούν, να καταναλώνουν με κριτικό πνεύμα, και να δημιουργούν και να διαδίδουν ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Το πρόγραμμα θα στηρίξει την πρώτη στρατηγική προτεραιότητα του σχεδίου δράσης, δηλ. την ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος ψηφιακής εκπαίδευσης υψηλών επιδόσεων, δημιουργώντας ικανότητες και κριτική κατανόηση του τρόπου αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες για τη διδασκαλία και τη μάθηση σε όλους τους τύπους ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα και για όλους τους τομείς, καθώς και του τρόπου ανάπτυξης και υλοποίησης των σχεδίων ψηφιακού μετασχηματισμού για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Το πρόγραμμα θα στηρίξει επίσης τη δεύτερη στρατηγική προτεραιότητα του σχεδίου δράσης με τη στήριξη δράσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας και για όλους (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες, των σπουδαστών, των ατόμων που αναζητούν εργασία και των εργαζομένων). Θα δοθεί έμφαση στην προώθηση τόσο των βασικών όσο και των προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και του ψηφιακού γραμματισμού, ο οποίος έχει καταστεί απαραίτητος για την καθημερινή ζωή και για να μπορούν οι άνθρωποι να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία των πολιτών και τη δημοκρατία.

Σύμφωνα με αυτές τις δύο στρατηγικές προτεραιότητες του σχεδίου δράσης, δημιουργήθηκε ο ευρωπαϊκός κόμβος ψηφιακής εκπαίδευσης⁸ με σκοπό να ενισχύσει τη συνεργασία στον τομέα της ψηφιακής εκπαίδευσης σε επίπεδο ΕΕ και να συμβάλει στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών, στη συνδημιουργία και στον πειραματισμό. Στόχος του κόμβου είναι να στηρίξει τα κράτη μέλη μέσω στενότερης διατομεακής συνεργασίας προσεγγίζοντας την ψηφιακή εκπαίδευση και κατάρτιση υπό το πρίσμα της διά βίου μάθησης. Ο κόμβος συνδέει τις εθνικές αρχές, τον ιδιωτικό τομέα, τους εμπειρογνώμονες, τους ερευνητές, τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης και την κοινωνία των πολιτών μέσω μιας πιο ευέλικτης ανάπτυξης πολιτικής και πρακτικής στον τομέα της ψηφιακής εκπαίδευσης.

Για την υλοποίηση αυτού του πλαισίου πολιτικής μέσω του προγράμματος, σχεδιάστηκε μια **ψηφιακή στρατηγική**⁹ η οποία καλύπτει όλους τους τομείς του προγράμματος με στόχο να βοηθήσει τους δικαιούχους του προγράμματος και τους φορείς υλοποίησης να αναπτύξουν με επιτυχία την ψηφιακή διάσταση των χρηματοδοτούμενων σχεδίων.

Το πρόγραμμα θα πρέπει να προσεγγίσει μια ευρύτερη ομάδα-στόχο τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης μέσω της αυξημένης χρήσης των εργαλείων πληροφοριών, επικοινωνιών και τεχνολογίας, της συνδυαστικής χρήσης φυσικής κινητικότητας και εικονικής μάθησης και της εικονικής συνεργασίας.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Το περιβάλλον και η δράση για το κλίμα αποτελούν βασικές προτεραιότητες για την ΕΕ τόσο για το παρόν όσο και για το μέλλον. Η **ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία**¹⁰ είναι η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη η οποία αναγνωρίζει τον καίριο ρόλο των σχολείων, των ιδρυμάτων κατάρτισης και των πανεπιστημίων στη συνεργασία με τους μαθητές, τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα όσον αφορά τις αλλαγές που απαιτούνται για την επιτυχή μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Επιπλέον, στη **σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση**¹¹ τονίζεται η ανάγκη να δοθεί στους εκπαιδευόμενους όλων των ηλικιών η δυνατότητα να ενημερωθούν για την κλιματική κρίση και τη βιωσιμότητα μέσω τόσο της τυπικής όσο και της μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς και να καταστεί η μάθηση για την πράσινη μετάβαση προτεραιότητα στις πολιτικές και τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η βιωσιμότητα θα πρέπει να αποτελέσει μέρος ολόκληρου του φάσματος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων σπουδών και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτών, καθώς και των κτιρίων, των υποδομών και των λειτουργιών.

Το πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί βασικό μέσο για την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και πέραν αυτής.

Για την υλοποίηση αυτού του πλαισίου πολιτικής μέσω του προγράμματος, σχεδιάστηκε μια **στρατηγική για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη**¹² που καλύπτει όλους τους τομείς του προγράμματος με στόχο να βοηθήσει τους δικαιούχους του προγράμματος και τους φορείς υλοποίησης να αναπτύξουν με επιτυχία την πράσινη διάσταση των χρηματοδοτούμενων σχεδίων.

Το πρόγραμμα θα αυξήσει τον αριθμό των ευκαιριών κινητικότητας σε πράσινους τομείς με μακρόπνοες προοπτικές, οι οποίες προωθούν την ανάπτυξη ικανοτήτων, βελτιώνουν τις προοπτικές σταδιοδρομίας και στρέφουν τους συμμετέχοντες σε στρατηγικούς τομείς για τη βιώσιμη ανάπτυξη, με ιδιαίτερη έμφαση στην αγροτική ανάπτυξη (βιώσιμη γεωργία, διαχείριση των φυσικών πόρων, προστασία του εδάφους, βιογεωργία). Επιπλέον, το Erasmus+, με επίκεντρο την κινητικότητα, θα πρέπει να επιδιώκει την επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου διοξειδίου του άνθρακα προωθώντας βιώσιμους τρόπους μεταφοράς και περιβαλλοντικά πιο υπεύθυνη συμπεριφορά.

Το περιβάλλον και η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής αποτελούν οριζόντια προτεραιότητα κατά την επιλογή των σχεδίων. Θα δοθεί προτεραιότητα σε σχέδια που αποσκοπούν στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε διάφορους πράσινους τομείς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εντάσσονται στο πλαίσιο της συμβολής της εκπαίδευσης και του πολιτισμού στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, σε σχέδια που αποσκοπούν στην ανάπτυξη πράσινων τομεακών στρατηγικών και μεθοδολογιών δεξιοτήτων, και σε προγράμματα σπουδών με άξονα το μέλλον, καθώς και σε πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν τις προγραμματισμένες προσεγγίσεις των συμμετεχόντων οργανισμών όσον αφορά την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Το πρόγραμμα στηρίζει τη χρήση καινοτόμων πρακτικών ώστε οι εκπαιδευόμενοι, το προσωπικό και οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας να αποτελέσουν πραγματικούς παράγοντες αλλαγής (π.χ., εξοικονόμηση πόρων, μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, των αποβλήτων και του αποτυπώματος άνθρακα, επιλογή βιώσιμων τροφών και επιλογών

κινητικότητας). Προτεραιότητα δίνεται επίσης σε σχέδια τα οποία —μέσω δραστηριοτήτων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού— συντελούν στην αλλαγή νοοτροπίας όσον αφορά τις ατομικές προτιμήσεις, τις πολιτιστικές αξίες, την ευαισθητοποίηση και γενικότερα τη στήριξη της ενεργού δέσμευσης για βιώσιμη ανάπτυξη.

Ως εκ τούτου, οι εμπλεκόμενοι οργανισμοί και συμμετέχοντες θα πρέπει να προσπαθήσουν να ενσωματώσουν πράσινες πρακτικές σε όλα τα σχέδια κατά τον σχεδιασμό δραστηριοτήτων, γεγονός που θα τους ενθαρρύνει να συζητούν και να ενημερώνονται για σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα, να προβληματιστούν σχετικά με τις τοπικές δράσεις και να βρουν πιο οικολογικούς τρόπους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους.

Πλατφόρμες όπως η Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Σχολικής Εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένου του eTwinning) και το EPAL θα συνεχίσουν να παράγουν υποστηρικτικό υλικό και να διευκολύνουν την ανταλλαγή αποτελεσματικών εκπαιδευτικών πρακτικών και πολιτικών για περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Το Erasmus+ είναι επίσης ένα ισχυρό μέσο για την προσέγγιση και τη συνεργασία με ευρύ φάσμα παραγόντων της κοινωνίας μας (σχολεία, πανεπιστήμια, παρόχους ΕΕΚ, οργανώσεις νεολαίας και αθλητισμού, ΜΚΟ, τοπικές και περιφερειακές αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κ.λπ.) που μπορούν να συμβάλουν ενεργά στη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΒΙΟ, ΚΟΙΝΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ

Το πρόγραμμα Erasmus+ αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και τους φραγμούς που περιορίζουν τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες, συμβάλλει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων τους για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους στηρίζει στην προσπάθειά τους να υπερβούν τις δυσκολίες για ενεργό συμμετοχή στα κοινά, τόσο στις κοινότητές τους όσο και στην πολιτική και κοινωνική ζωή της Ένωσης. Η ενίσχυση της κατανόησης των πολιτών ήδη από μικρή ηλικία όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ζωτική σημασία για το μέλλον της Ένωσης. Εκτός από την τυπική εκπαίδευση, η μη τυπική μάθηση μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες να κατανοήσουν καλύτερα την Ευρωπαϊκή Ένωση και να ενισχύσει το αίσθημα ότι ανήκουν σε αυτή.

Το πρόγραμμα προάγει την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και τη συμμόρφωση με τους κανόνες δεοντολογίας στη διά βίου μάθηση, ενθαρρύνοντας σχέδια και δραστηριότητες που προωθούν την ανάπτυξη κοινωνικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων, την κριτική σκέψη και τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας. Προτεραιότητα δίνεται επίσης σε σχέδια που προσφέρουν ευκαιρίες για συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο, καθώς και ευκαιρίες για κοινωνική συμμετοχή και συμμετοχή στα κοινά μέσω ουσιαστικών εμπειριών τυπικής και μη τυπικής μάθησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στην ευαισθητοποίηση για το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην κατανόησή του, ιδίως όσον αφορά τις κοινές αξίες της ΕΕ¹³ και τις αρχές της ενότητας και της πολυμορφίας, καθώς και την κοινωνική, πολιτισμική και ιστορική κληρονομιά.

Στον τομέα της νεολαίας, σχεδιάστηκε η στρατηγική για τη συμμετοχή των νέων¹⁴ με σκοπό να παράσχει ένα κοινό πλαίσιο και να στηρίζει τη χρήση του προγράμματος ώστε να προωθηθεί η συμμετοχή των νέων στον δημοκρατικό βίο. Η στρατηγική έχει ως στόχο να βελτιώσει την ποιότητα της συμμετοχής των νέων στο πρόγραμμα και συμπληρώνει βασικά έγγραφα της πολιτικής της ΕΕ για τη νεολαία, όπως η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία και οι στόχοι της ΕΕ για τη νεολαία¹⁵. Η εργαλειοθήκη για τη συμμετοχή των νέων¹⁶ συνοδεύει τη στρατηγική και αποσκοπεί, στην πράξη, στην παροχή τεχνογνωσίας, συστάσεων, εργαλείων και πρακτικής καθοδήγησης σχετικά με την αντιμετώπιση αυτής της οριζόντιας προτεραιότητας με τους νέους και σε καθεμία από τις δράσεις του προγράμματος.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS+

Ιδιαίτερη προσοχή αξίζει να δοθεί στα ακόλουθα χαρακτηριστικά του προγράμματος:

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Η υλοποίηση του προγράμματος Erasmus+ και, ως εκ τούτου, οι δικαιούχοι του προγράμματος και οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος πρέπει να σέβονται τις αξίες της ΕΕ, όπως ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, σε πλήρη συμμόρφωση με τις αξίες και τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες της ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Σύμφωνα με τις συμφωνίες επιχορήγησης, η επιχορήγηση του δικαιούχου μπορεί να τερματιστεί ή να μειωθεί αν δεν τηρούνται οι εν λόγω διατάξεις.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Η προστασία, η υγεία και η ασφάλεια των συμμετεχόντων σε σχέδια του προγράμματος Erasmus+ συνιστούν σημαντικές αρχές του προγράμματος. Όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης και μάθησης που προσφέρονται μέσω του Erasmus+. Αυτό θα πρέπει να διασφαλίζεται σε ένα ασφαλές περιβάλλον που σέβεται και προασπίζεται τα δικαιώματα κάθε ατόμου, τη σωματική και συναισθηματική ακεραιότητα, την ψυχική υγεία και την ευημερία του.

Κάθε οργανισμός που συμμετέχει στο πρόγραμμα πρέπει να εφαρμόζει αποτελεσματικές διαδικασίες και ρυθμίσεις για την προώθηση και την εγγύηση της ασφάλειας και της προστασίας των συμμετεχόντων στις δραστηριότητές του χωρίς διακρίσεις. Εφόσον είναι απαραίτητο, οι ανήλικοι συμμετέχοντες (μαθητές, εκπαιδευόμενοι ΕΕΚ, νέοι) θα πρέπει να συνοδεύονται από ενήλικες σε δραστηριότητες κινητικότητας. Η συνοδεία ενηλίκων θα πρέπει να διασφαλίζει επαρκή ποιότητα της μαθησιακής συνιστώσας της κινητικότητας, καθώς και την προστασία και την ασφάλεια των ανήλικων συμμετεχόντων.

Επιπλέον, όλοι οι μαθητές, οι σπουδαστές, οι ασκούμενοι, οι μαθητευόμενοι, οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι, οι νέοι και το προσωπικό που συμμετέχουν σε δραστηριότητες κινητικότητας στο πλαίσιο των βασικών δράσεων του προγράμματος Erasmus+ πρέπει να ασφαλιζονται για τους κινδύνους που σχετίζονται με τη συμμετοχή τους στις εν λόγω δραστηριότητες. Το πρόγραμμα αφήνει στην ευχέρεια των διοργανωτών των σχεδίων την αναζήτηση της πλέον κατάλληλης ασφάλειας ανάλογα με το είδος του σχεδίου που εκτελείται και τις μορφές ασφάλισης που είναι διαθέσιμες σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, δεν είναι αναγκαία η σύναψη ειδικού ασφαλιστηρίου συμβολαίου για το εκάστοτε σχέδιο, αν οι συμμετέχοντες καλύπτονται ήδη από ισχύοντα ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχουν συνάψει οι διοργανωτές του σχεδίου.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να καλύπτονται οι ακόλουθοι τομείς:

- κατά περίπτωση, ασφάλεια ταξιδιού (συμπεριλαμβανομένης ζημίας ή απώλειας αποσκευής)·
- ασφάλιση αστικής ευθύνης (μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης ή ασφάλιση ίδιας ευθύνης)·
- ατυχήματα και σοβαρές ασθένειες (συμπεριλαμβανομένης της μόνιμης ή προσωρινής αναπηρίας)·
- ασφάλεια θανάτου (συμπεριλαμβανομένου του επαναπατρισμού σε περίπτωση σχεδίων που εκτελούνται στο εξωτερικό).

Κατά περίπτωση, συνιστάται θερμά στους συμμετέχοντες σε διακρατικές δραστηριότητες να διαθέτουν Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας (ΕΚΑΑ). Πρόκειται για δωρεάν κάρτα που παρέχει πρόσβαση σε ιατρικώς αναγκαία, δημόσια υγειονομική περίθαλψη κατά την προσωρινή διαμονή σε οποιαδήποτε από τις 27 χώρες της ΕΕ, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν και στη Νορβηγία, με τους ίδιους όρους και το ίδιο κόστος (σε ορισμένες χώρες, δωρεάν) που ισχύουν για τους ασφαλισμένους της εν λόγω χώρας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα και το πώς να την αποκτήσετε, ανατρέξτε στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=el>.

Τέλος, αν τα σχέδια αφορούν νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών, οι συμμετέχοντες οργανισμοί υποχρεούνται να λαμβάνουν προηγουμένως έγκριση για τη συμμετοχή τους από τους γονείς τους ή τα πρόσωπα που ενεργούν εξ ονόματός τους.

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ

Η πολυγλωσσία αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους του ευρωπαϊκού εγχειρήματος και ισχυρό σύμβολο της επιδίωξης της ΕΕ για ενότητα σε ένα περιβάλλον με πολυμορφία. Οι ξένες γλώσσες διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο μεταξύ των δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν τους πολίτες να αποκτήσουν καλύτερα εφόδια για την αγορά εργασίας και να αξιοποιήσουν με τον βέλτιστο τρόπο τις διαθέσιμες ευκαιρίες. Στόχος της ΕΕ είναι να έχει κάθε πολίτης την ευκαιρία να μάθει τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες από μικρή ηλικία.

Η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας αποτελεί έναν από τους ειδικούς στόχους του προγράμματος. Η έλλειψη γλωσσικών ικανοτήτων συνιστά ένα από τα βασικά εμπόδια για τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και σε προγράμματα για τη νεολαία. Στόχος των ευκαιριών που παρέχονται για τη στήριξη της εκμάθησης γλωσσών είναι να καταστήσουν την κινητικότητα αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη, να βελτιώσουν τις μαθησιακές επιδόσεις και να συμβάλουν, με τον τρόπο αυτό, στον ειδικό στόχο του προγράμματος.

Το πρόγραμμα θα προσφέρει στήριξη εκμάθησης γλωσσών στους συμμετέχοντες που πραγματοποιούν δραστηριότητα

κινητικότητας. Η στήριξη θα παρέχεται κυρίως μέσω της πλατφόρμας διαδικτυακής γλωσσικής υποστήριξης (OLS) του Erasmus+, η οποία θα προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες των επιμέρους τομέων, καθώς η ηλεκτρονική μάθηση ενέχει οφέλη για την εκμάθηση γλωσσών από άποψη πρόσβασης και ευελιξίας. Η πλατφόρμα OLS του Erasmus+ θα δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να αξιολογούν, να εξασκούνται και να βελτιώνουν τις γλωσσικές τους γνώσεις. Εκτός από την πλατφόρμα OLS, μπορεί να προσφέρονται και άλλες μορφές γλωσσικής υποστήριξης για την υποστήριξη των αναγκών εκμάθησης γλωσσών συγκεκριμένων ομάδων-στόχων —όπως η χρήση της νοηματικής γλώσσας ή της γραφής Braille, οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτούνται μέσω της ειδικής κατηγορίας για τη στήριξη της οικονομικής ένταξης.

Στο πλαίσιο των σχεδίων συνεργασίας, θα ενθαρρύνονται επίσης η διδασκαλία και η εκμάθηση ξένων γλωσσών. Η καινοτομία και οι ορθές πρακτικές που στοχεύουν στην προώθηση των γλωσσικών δεξιοτήτων μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης, ανάπτυξη παιδαγωγικού υλικού, έρευνα, εκμάθηση γλωσσών με χρήση υπολογιστή, καθώς και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με χρήση ξένων γλωσσών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θεσπίσει τα βραβεία του **Ευρωπαϊκού Σήματος Γλωσσών (ΕΣΓ)** για την αναγνώριση της ποιότητας, τη στήριξη της ανταλλαγής των αποτελεσμάτων σχεδίων αριστείας στον τομέα της πολυγλωσσίας, καθώς και την προώθηση του ενδιαφέροντος του κοινού για την εκμάθηση γλωσσών. Οι Εθνικοί Οργανισμοί θα απονέμουν το βραβείο ΕΣΓ ετησίως ή ανά διετία σε οργανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης που έχουν ολοκληρώσει ένα σχέδιο Erasmus+ το οποίο έχει λάβει επιχορήγηση από Εθνικό Οργανισμό με εξαιρετικά αποτελέσματα στον τομέα της εκμάθησης και διδασκαλίας γλωσσών. Πέρα από την επιλογή μεταξύ των σχεδίων Erasmus+, ο Εθνικός Οργανισμός μπορεί να αποφασίσει να απονεμίσει το βραβείο ΕΣΓ και σε άλλες πρωτοβουλίες με ολοκληρωμένες, σφαιρικές ή καινοτόμες προσεγγίσεις ως προς τη διδασκαλία και την εκμάθηση γλωσσών.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Το πρόγραμμα Erasmus+ διαθέτει ισχυρή διεθνή διάσταση (δηλαδή συνεργασία με τις τρίτες χώρες που δεν είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα) σε ό,τι αφορά την κινητικότητα, τη συνεργασία και τις δραστηριότητες διαλόγου πολιτικής. Στηρίζει τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων που έχουν προκύψει λόγω της παγκοσμιοποίησης, της κλιματικής αλλαγής και της ψηφιακής μετάβασης, κυρίως μέσω της εντατικοποίησης της διεθνούς κινητικότητας και της συνεργασίας με τρίτες χώρες, καθώς και στην ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως παγκόσμιου παράγοντα. Ενισχύει τους κοινωνικούς δεσμούς μέσω της κινητικότητας, των ανταλλαγών και της ανάπτυξης ικανοτήτων, της ενίσχυσης της κοινωνικής ανθεκτικότητας, της ανθρώπινης ανάπτυξης, της απασχολησιμότητας, της ενεργού συμμετοχής και της διασφάλισης τακτικών διαύλων για τη διαπροσωπική συνεργασία μέσω της προώθησης αξιών, αρχών και συμφερόντων γύρω από κοινές προτεραιότητες. Οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της ποιότητας, του εκσυγχρονισμού και της απασχολησιμότητας μέσω της αυξημένης

συνάφειας και ικανότητας ανταπόκρισης της εκπαίδευσης για μια πράσινη και βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάκαμψη, ανάπτυξη και ευημερία σε τρίτες χώρες που δεν συνδέονται με το πρόγραμμα, συμβάλλοντας στην ανθρώπινη και θεσμική ανάπτυξη, στην ψηφιακή μετάβαση, στην ανάπτυξη και την απασχόληση, στη χρηστή διακυβέρνηση, στην ειρήνη και την ασφάλεια. Η ενεργός συμμετοχή των νέων στις τρίτες χώρες που δεν είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα αποτελεί βασικό στοιχείο στη διαδικασία της οικοδόμησης κοινωνιών που είναι πιο ανθεκτικές και βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και τη διαπολιτισμική κατανόηση.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Το πρόγραμμα Erasmus+ στηρίζει τα μέσα της ΕΕ που εξασφαλίζουν διαφάνεια και αναγνώριση των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων και των προσόντων —ειδικότερα το Europass (συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ψηφιακών διαπιστευτηρίων για τη μάθηση), το Youthpass, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ), την ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων (ESCO), το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET), το ευρωπαϊκό μητρώο οργανισμών διασφάλισης της ποιότητας (EQAR), την ευρωπαϊκή ένωση για τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ENQA)— καθώς και τα πανευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία στηρίζουν τα εν λόγω μέσα, ειδικότερα τα εθνικά κέντρα πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (NARIC), τα δίκτυα Euroguidance, τα εθνικά κέντρα Europass και τα εθνικά σημεία συντονισμού του ΕΠΕΠ. Κοινός σκοπός αυτών των μέσων είναι να διασφαλίσουν την ευκολότερη αναγνώριση και την καλύτερη κατανόηση των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων, εντός και εκτός εθνικών συνόρων, σε όλα τα υποσυστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και σε όλους τους τομείς της αγοράς εργασίας, ανεξαρτήτως του αν τα προσόντα αυτά έχουν αποκτηθεί μέσω επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης ή άλλων μαθησιακών εμπειριών (π.χ. εργασιακή πείρα, εθελοντισμός, διαδικτυακή μάθηση).

Για την εκπλήρωση των στόχων αυτών, τα διαθέσιμα μέσα πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε νέα φαινόμενα, όπως η διεθνοποίηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και η αυξανόμενη χρήση της ψηφιακής μάθησης και της παροχής ψηφιακών διαπιστευτηρίων, καθώς και να υποστηρίζουν τη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους των εκπαιδευομένων. Τα μέσα θα πρέπει επίσης να ενισχύουν τη συγκρισιμότητα και τη δυνατότητα μεταφοράς των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων σε διασυνοριακό επίπεδο, επιτρέποντας στους εκπαιδευομένους και τους εργαζομένους να μετακινούνται ελεύθερα για μάθηση ή εργασία.

Ορισμένα έγγραφα μακροχρόνιας πολιτικής καθοδηγούν την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των μέσων, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2017, σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση, της απόφασης (ΕΕ) 2018/646 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 2018, για ένα κοινό πλαίσιο για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών για τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα (Europass) και της σύστασης του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2012, για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Πέραν αυτών των εγγράφων οριζόντιας πολιτικής, θεματικές στρατηγικές όπως η στρατηγική του Youthpass¹⁷ και η ευρωπαϊκή στρατηγική κατάρτισης (ΕΣΚ)¹⁸ στον τομέα της νεολαίας επιδιώκουν να στηρίξουν περισσότερο τις εξελίξεις στους τομείς αυτούς.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

Η γνωστοποίηση των σχεδίων και των αποτελεσμάτων τους είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση αντίκτυπου σε διάφορα επίπεδα. Ανάλογα με τη δράση, οι αιτούντες χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ είναι υποχρεωμένοι να σχεδιάσουν τις δραστηριότητες επικοινωνίας με τις οποίες αποσκοπούν να διαβιβάσουν πληροφορίες σχετικά με το σχέδιό τους και τα αποτελέσματά του κατά τη διάρκεια του σχεδίου και μετά το πέρας αυτού. Οι αιτήσεις σχεδίων θα αξιολογούνται βάσει σχετικών κριτηρίων ώστε να διασφαλίζεται ότι καλύπτονται οι εν λόγω πτυχές. Το επίπεδο και η ένταση των δραστηριοτήτων επικοινωνίας και διάδοσης θα πρέπει να είναι ανάλογα προς τους σκοπούς, το πεδίο εφαρμογής και τους στόχους των διαφόρων δράσεων του προγράμματος Erasmus+. Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης από το πρόγραμμα Erasmus+ πρέπει να ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές επικοινωνίας για δικαιούχους σχεδίων¹⁹ τις οποίες έχει καταρτίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να παρακολουθούν και να αξιολογούν την επιτυχία των δραστηριοτήτων επικοινωνίας που διεξάγουν, τόσο σε ποιοτικό όσο και σε ποσοτικό επίπεδο.

Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές επικοινωνίας, οι δικαιούχοι πρέπει να αναγνωρίζουν ρητά τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλες τις δραστηριότητες και τα προϊόντα επικοινωνίας και διάδοσης, όπως εκδηλώσεις, ιστότοποι, οπτικό υλικό και δημοσιεύσεις. Συγκεκριμένα, πρέπει να διασφαλίζουν ότι το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνεται σε κάθε υλικό επικοινωνίας και ότι αυτό τηρεί τις διατάξεις που ορίζονται στη συμφωνία επιχορήγησης ή στην απόφαση επιχορήγησης²⁰. Η επιχορήγηση του δικαιούχου μπορεί να μειωθεί αν δεν τηρούνται οι εν λόγω διατάξεις.

Οι δικαιούχοι σχεδιάζουν στρατηγική και σχέδιο επικοινωνίας λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- **τους επικοινωνιακούς στόχους:** οι αιτούντες θα πρέπει να προσδιορίζουν τι θα ήθελαν να επιτύχουν με συγκεκριμένες δραστηριότητες επικοινωνίας, δηλ. ευαισθητοποίηση, προώθηση κοινωνικών αξιών, ανάπτυξη νέων συμπράξεων για το μέλλον ή άσκηση επιρροής σε πολιτικές και πρακτικές.
- **το κοινό ή την ομάδα-στόχο:** οι αιτούντες θα πρέπει να ορίσουν τα άτομα που θα ήθελαν να προσεγγίσουν και τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα του σχεδίου. Το κοινό ή η ομάδα-στόχος θα πρέπει να οριστεί όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένα. Μπορεί να είναι το ευρύ κοινό, ομάδες συμφερόντων, ειδήμονες και άλλοι ενδιαφερόμενοι, υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων, μέσα ενημέρωσης κ.λπ.
- **τους διαύλους και τις δραστηριότητες** για την προσέγγιση του κοινού-στόχου: οι αιτούντες θα πρέπει να επιλέξουν τους διαύλους και τις δραστηριότητες που θα καλύψουν με τον πλέον αποτελεσματικό και κατάλληλο τρόπο τις ανάγκες των επιλεγμένων στόχων τους, όπως μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εκδηλώσεις, δημοσιεύσεις.
- **τα αποτελέσματα του σχεδίου** (εκρρές και εκβάσεις) όπως έναν οδηγό ορθών πρακτικών, ένα πρακτικό εργαλείο ή προϊόν, μια ερευνητική έκθεση μελέτης, ποιες γνώσεις και δεξιότητες αποκτήθηκαν και ούτω καθεξής. Τα αποτελέσματα θα πρέπει επίσης να κοινοποιούνται ή να προωθούνται μέσω της Πλατφόρμας Αποτελεσμάτων των Σχεδίων Erasmus+ (https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects_el).
- **τη χρονική συγκυρία:** οι αιτούντες θα πρέπει να σχεδιάσουν αποτελεσματικά τον χρόνο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων (σύνδεση με σχέδιο εργασίας/ορόσημα), να καταλήξουν σε ρεαλιστικούς στόχους και να διασφαλίσουν κάποια ευελιξία ανάλογα με την πρόοδο του σχεδίου, τις αλλαγές στις ανάγκες του κοινού ή της ομάδας-στόχου, καθώς και τις εξελίξεις στις πολιτικές και τις διαδικασίες.
- **τους βασικούς δείκτες επιδόσεων (KPI):** οι δείκτες αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο διαχείρισης για την παρακολούθηση της προόδου (και για τη διευκόλυνση προσαρμογών εφόσον είναι απαραίτητο) κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων επικοινωνίας και

διάδοσης, καθώς και για την αξιολόγηση της επιτυχίας στην επίτευξη των στόχων τους. Οι ΚΡΙ θα πρέπει να είναι συνεπείς με τους δείκτες του εταιρικού δικτύου επικοινωνίας²¹.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ERASMUS+

Το πρόγραμμα Erasmus+ προωθεί την ανοικτή πρόσβαση στα αποτελέσματα σχεδίων τα οποία είναι χρήσιμα για τη μάθηση, τη διδασκαλία, την κατάρτιση και την εργασία στον τομέα της νεολαίας. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι του προγράμματος Erasmus+ υποχρεούνται να διαθέτουν δωρεάν στο κοινό βάσει ανοικτών αδειών τους εκπαιδευτικούς πόρους και τα εργαλεία —έγγραφα, μέσα, λογισμικό ή άλλο υλικό— που παράγονται στο πλαίσιο σχεδίων χρηματοδοτούμενων μέσω του προγράμματος. Το υλικό θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμο και ανακτήσιμο χωρίς χρεώσεις ή περιορισμούς, και η ανοικτή άδεια πρέπει να επιτρέπει στο κοινό να χρησιμοποιεί, να επαναχρησιμοποιεί, να προσαρμόζει και να μοιράζεται τον πόρο. Κάθε τέτοιο υλικό είναι γνωστό ως «ανοικτός εκπαιδευτικός πόρος» (ΑΕΠ). Για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι πόροι θα πρέπει να αναφορτώνονται, σε επεξεργάσιμη ψηφιακή μορφή και σε κατάλληλη πλατφόρμα στην οποία το κοινό θα έχει ελεύθερη πρόσβαση. Παρότι το πρόγραμμα Erasmus+ προτρέπει τους δικαιούχους να εφαρμόζουν τις πλέον ανοικτές άδειες²², οι δικαιούχοι μπορούν να επιλέγουν άδειες που επιβάλλουν κάποιους περιορισμούς, π.χ. περιορίζουν την εμπορική χρήση από τρίτους ή υποχρεώνουν κάθε τρίτο να εφαρμόζει την ίδια άδεια σε παράγωγα έργα, υπό την προϋπόθεση ότι το επιβάλλει ο χαρακτήρας του σχεδίου και το είδος του εν λόγω υλικού και εφόσον, σε κάθε περίπτωση, το κοινό μπορεί να χρησιμοποιεί, να επαναχρησιμοποιεί, να προσαρμόζει και να μοιράζεται τον πόρο. Η απαίτηση ανοικτής πρόσβασης είναι υποχρεωτική και δεν θίγει τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των δικαιούχων των επιχορηγήσεων.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ERASMUS+

Το πρόγραμμα Erasmus+ προτρέπει τους δικαιούχους να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους μέσω διαύλων ανοικτής πρόσβασης, δηλ. με τρόπους που δεν επιβάλλουν χρεώσεις ή άλλους περιορισμούς πρόσβασης στους χρήστες. Επίσης, τους προτρέπει να εφαρμόζουν ανοικτές άδειες και στα αποτελέσματα της έρευνας. Όποτε είναι δυνατό, τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω σχεδίων θα πρέπει να δημοσιεύονται ως «ανοικτά δεδομένα», δηλ. με ανοικτή άδεια, σε κατάλληλη μορφή και σε κατάλληλη πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων.